

Pécsi Tudományegyetem Filozófia Doktori Iskola

7633 Pécs, Szántó Kovács János u. 1. B.

Iskola vezetője: Boros János DSc, egyetemi tanár, borosjanos54@gmail.com

Titkárság: Haffner-Kiss Alexandra titkárságvezető

haffner-kiss.alexandra@pte.hu

Szervezeti és Működési Szabályzat

Pécs, 2023. április 17.

Ez a Szervezeti és Működési Szabályzat az eredetileg 2001. március 27. dátummal elkészült „Szervezeti és Működési Szabályzat, Programleírás” módosításaként jön létre. Az iskola oktatási és kutatási programját további irat tartalmazza.

A doktori iskola szervezeti és működési szabályzata a Kultúratudományi, Pedagógiai és Vidékfejlesztési Kar (KPVK) Doktori szabályzatának melléklete, a PTE doktori szabályzatában, habilitációs szabályzatában és a KPVK doktori szabályzatában, habilitációs szabályzatában foglaltakkal együtt érvényes, ezeket egészíti ki.

Az Iskola működését a MAB valamint a Pécsi Tudományegyetem Doktori Tanácsa felügyeli, hagyja jóvá a működési szabályzatot. A Doktori Iskola felettes szabálya a Pécsi Tudományegyetem (PTE) Doktori Szabályzata. E szabályzat rendelkezései nem kerülnek megismétlésre ebben a szabályzatban, ami csak a szakmaspecifikus kiegészítéseket tartalmazza.

A működési szabályzat betartásáért az Iskola valamennyi törzstagja, oktatója és doktori hallgatója felel. Az Iskola vezetője koordinálja a működést biztosító közös felelősség hatékonnyá válását.

Ez a Szabályzat összefoglaló statisztikából és táblázatból, továbbá részletes leírásból áll.

Tartalom

1. Célkitűzés
2. A Doktori Iskola oktató tagjai
3. Szervezeti felépítés
4. A doktori iskolában folytatható tanulmányok rendje és követelményei
5. Modulok és tantárgyak
6. Belépési feltételek
7. A képzés és a kutatás minőségbiztosítási elvei

1. Célkitűzés

A Pécsi Tudományegyetem Filozófiai Doktori Iskola (a továbbiakban Iskola) célja, hogy biztosítsa a filozófia magas szintű elsajátítását és filozófiai kutatókat, tanárokat és filozófiai felkészültséggel rendelkező értelmiségieket képezzen. Az Iskola a maga eszközeivel hozzá kíván járulni a magyarországi filozófiai műveltség fejlesztéséhez. Az Iskola tanárai sajátos feladatuknak tekintik, hogy korunk tudományos, kulturális és politikai kérdéseit is elemezzék és e területek nagyobb kérdéseire és folyamataira hozzászóljanak. Az Iskola témája az újkori és kortárs filozófia.

Az Iskola átfogó egyetemi-kutatói képzést nyújt a filozófiatörténet és a kortárs filozófia tárgykörben, miközben az európai kontinens és az angolszász világ gondolkodásmódját is közvetíti. A kontinentális filozófiából átveszi azt az álláspontot, hogy a filozófiai problémák bizonyos

történeti és kulturális kontextusokban keletkeznek és ennek megfelelően mindig feltételezik az értelmezést, a hermeneutikát, továbbá azt a felfogást, hogy a filozófia az ember szabad önalkotásának tevékenysége és közege lehet. Az angolszász hagyományból azt a nézetet teszi sajátjává, hogy a filozófia problémaorientált tudomány, amely olyan analitikus és argumentatív képességeket közvetít, melyeknek minden értelmiségi szakmában jelentősége van.

Szakmai elvárások megvalósulásának biztosítása a működés során

Az Iskola tanárai gondoskodnak a szakmai elvárások megvalósulásáról. Az Iskola olyan professzionális filozófusokat képez, akik miközben járatosak a gondolkodás történetében, képesek tudásukat alkotó módon a kortárs problémákra és kérdésfeltevésekre alkalmazni. Az Iskola felkészít az önálló kutatómunkára, összefogott, tervezett és a hallgatók munkáját messzemenően segítő tanulmányi és vizsgastruktúrát nyújt, amely révén a harmadik év végére lehetségessé válik a doktori disszertáció benyújtása és megvédése. Az Iskola külföldi doktori tanulmányokat elfogad, melyek egyedi elismerését és kreditálását a hallgató írásban kérvényezheti az Iskolától.

Az Iskola hallgatójától elvárt, hogy az általa választott szakterülethez tartozó forrásokat és szakirodalmat idegen nyelven (általában angol, német vagy francia) olvassa és legalább egy idegen nyelven előadó-, diszkusszióképes legyen és anyanyelvi lektor segítségével tanulmányt tudjon írni. A disszertációban feldolgozott terület, a vizsgált forrás-szerzők csak az eredeti nyelven és nem fordításban elemezhető. Az Iskola külföldiek előtt is nyitva áll, programja elvégezhető angol, német, olasz vagy francia nyelven is. Az Iskola hangsúlyt fektet a legújabb kommunikációs technikák (pl. internet) felhasználására és filozófiai vizsgálatára.

2. A Doktori Iskola oktató tagjai

Az Iskola vezetője

Az Iskola vezetője felelős az oktatási program fenntartásáért, a törzstagok létszámának meglétéért. Ezeket folyamatosan ellenőrzi.

Az Iskola vezetője felelős a MAB által előírt formai követelmények teljesüléséért, a tantervi programokért, a felvételiért, a tanulmányi előhaladásért, a vizsgákért, az abszolutóriumok megszerzéséért, a záró szigorlatokért, a védésekért. A különböző feladatokra felelősöket kérhet fel. E feladatokat folyamatosan látja el.

Az Iskola vezetője képviseli az Iskolát a kari és az egyetemi doktori tanácsban, az országos fórumokon. Helyettesítéséről gondoskodhat.

Az Iskola oktatói

A Doktori Iskola hivatalos oktató tagja (törzstag, témavezető, oktató) olyan személy lehet, aki megfelel a 387/2012. (XII.19.) Kormányrendeletben foglaltaknak.

Az Iskola oktatói részt vesznek az oktatási programban, a kutatásban, a vizsgákban.

Az Iskola irányításában a tanárok maguk felelősek a saját szakmai ágazatuk tudományos színvonalának megjelenítéséért, a szakmai kutatásért és a tudományos utánpótlás neveléséért.

A doktori vizsgák és védések lebonyolításában a tanárok közösen vesznek részt. A bírálati és bizottsági részvételre a tagokat az Iskola vezetője kéri föl.

Témavezető: témavezetés feltétele PhD fokozat. A témavezetők témáikat a törzstagok programjának keretei közt hirdetik meg, melyet a doktori iskola tanácsa hagy jóvá. Egy disszertációnak lehet két témavezetője is.

3. Szervezeti felépítés

Az iskola vezetője felelős a működésért, az adminisztrációt a titkárság vezetője koordinálja. Munkáját a Doktori Iskola munkatársai segítik, melynek formális kerete a Doktori Iskola Tanácsa.

Doktori Iskola Tanácsa

A Doktori Iskola Tanácsának (Tanács) tagjai a Doktori Iskola törzstagjai. A Tanács vezetője a Doktori Iskola vezetője. A Tanács ülését az iskola vezetője hívhatja össze. A Tanács bármely tagjának kérésére összehívható a Tanács ülése. A Tanács ülését pótolhatja a személyes megbeszélés, telefonos vagy egyéb elektronikus kapcsolat. Szavazás lehetséges elektronikus úton is. Az iskola releváns döntéseit a szabályzatoknak megfelelően a Tudományterületi Doktori Tanács és az Egyetemi Doktori Tanács hagyja jóvá.

Tudományterületi Tanács (DT)

Feladatai

a DT-hez tartozó Doktori Iskolák Tanácsainak megalakítása, illetve annak meghatározása, hogy mely doktori iskolák nem alakítanak DIT-t. A DIT tagok jóváhagyása a DT feladata

a DT fogadja el a doktori iskolák szabályzatait

a DT jóváhagyja a DI-k programjait

a DT jelöli ki a (felvételi, szigorlati, komplex vizsga, védési) bizottságok tagjait

a DT határozza meg a szigorlati és komplex vizsga tárgyakat (legalább két tárgy)

a DT meghatározza az első idegen nyelvként elfogadható nyelvek listáját (szabályzatban megjeleníteni)

a DT meghatározza a felvételi eljárás formáját (amely nem lehetséges csak beadott pályázat alapján, jelenléti, vagy online módon kell lefolytatni), és a felvételi rangsorok kialakítására használható szempontrendszer. A szabályzatban megjelenő előírásokat, felvételi eljárással kapcsolatos részletes szabályokat a doktori iskola és a doktori tanács együttesen határozzák meg.

a DT nyilvánosságra hozza a felvételt nyert hallgatók névsorát

a DT meghatározza az adminisztratív ügyeket végző kari hivatalokat

a DT ellenőrzi a fokozatszerzésre benyújtott anyagok megfelelőségét a doktori iskolák által, és az Egyetemi Doktori Szabályzatban meghatározott minőségi feltételeknek

a DT meghatározza a doktori honosítás folyamán szükségessé váló feltételeket

4. A doktori iskolában folytatható tanulmányok rendje és követelményei

A doktori fokozat szervezett államilag támogatott nappali képzésben való részvétellel, illetve nappali képzésben egyéni felkészülés alapján szerzhető meg. (MAB 2000/7/II. sz. határozat, 1.4.1.)

Szervezett képzés és követelményei

A képzési formában nappali tagozatos egyetemi (doktorandusz) hallgatók vesznek részt. A szervezett képzésben folytatott tanulmányok két részre (2x4 szemeszter) oszlanak. Az első a képzési és kutatási, a második a kutatási és disszertáció-írás rész. A teljesítés igazolása kreditekkel

történik. Az első négy szemeszterben 120 tanulmányi kredit, a második képzési részben 120 kutatási kredit teljesítése a hallgató feladata. Az első részből a másodikba való átlépés feltétele a komplex vizsga. Az első részben a nem filozófia diplomával rendelkező hallgató rendszeres oktatásban vesz részt, amely történhet csoportos módon, vagy a választott témavezetővel. A második rész az önálló kutatás és disszertáció írás időszaka, folyamatos együttműködésben a témavezetővel. A témavezetők támogatják a hallgatókat, hogy lehetőségek szerint legalább egy szemesztert külföldi egyetememen töltsenek kutatómunkával.

Az első képzési modul során filozófiai diplomával rendelkező doktori hallgatónak négy kurzust (ez lehet a témavezető irányítása alatt folytatott kutatómunka) kell teljesítenie, szemeszterenként egyet. A filozófia diplomával nem rendelkező doktori hallgatók az első modul négy szemesztere során azzal a feltétellel kapják meg a szükséges kreditet, ha a szemeszterenkénti egy (ami lehet a témavezető irányítása alatti kutatás) kurzus mellett elvégzik a számukra biztosított többlet kurzusokat, így a filozófiatörténeti és filozófia szemináriumot, és részt vesznek további, számukra a szemeszter elején meghatározott programokon (pl. tanulmányi nap).

A filozófiatörténet és a filozófia szemináriumon tanultakról, a megszerzett filozófiai gondolkodási készségről a hallgatók a félév végi írásos vizsgán és/vagy dolgozattal, valamint a komplex vizsgán (negyedik szemeszter vége) adnak tanúbizonyságot.

A kurzusokat a hallgató szabadon választja az iskola kurzuskínálatából. A kurzusok értékelésének módját (dolgozat, kollokvium, gyakorlati jegy) a kurzust vezető tanár határozza meg. Mindkét képzési részben a kutatási modul követelményrendszerét a témavezető határozza meg, a doktorandusz hallgatóval való megbeszélés alapján, a kutatott téma sajátosságainak megfelelően. A témavezető mérlegelése alapján a kutatási modul elemei lehetnek filozófiai művek, cikkek olvasása, erről való beszámoló, hazai, nemzetközi konferenciákon való részvétel, cikkek írása és publikációja. Első kategóriás (Q1) nemzetközi, angol nyelvű folyóiratban a hallgató által írt, a szerkesztők által elfogadott vagy már megjelentetett cikk 120 kredit értékű. Ha a cikk elfogadása az első képzési szakaszban történik, akkor e kreditszám fennmaradó részét átviheti a második képzési szakaszra. Konferencia szervezés és egyetemi oktatás nem kreditértékű. A második rész kutatási és disszertációírási modul 120 kredit teljesítését a témavezető vagy az iskolavezető igazolja. A Doktori Iskola lezárása a disszertáció védelme, melynek feltétele a 240 megszerzett tanegység.

Egyéni felkészülésre támaszkodó képzés

E képzési forma során a doktori hallgató önállóan végzi tanulmányait, a 240 kreditet neki is meg kell szereznie a disszertáció leadásáig. Az egyéni felkészülőknél a szervezett képzésben résztvevőkkel azonos követelményrendszerű komplex vizsgát kell tenniük. A sikeres komplex vizsga az egyéni felkészülés esetén 120 kredit értékű. A második 120 kreditet a disszertáció leadása előtt a témavezető javaslatára az iskolavezető ismeri el. A komplex vizsga teljesítésével az egyéni felkészülő önköltséges hallgatói jogviszonyba kerül.

Doktori hallgatói státus feltétele

Szervezett doktori képzésre pályázhatnak azok, akik hazai vagy külföldi képzésben szerzett mester (MA, MSc) fokozattal rendelkeznek.

Publikációs követelmények

A disszertáció benyújtás feltétele minimum két publikáció megléte.

Nyelvismeret

A doktori disszertáció benyújtás feltétele, hogy a jelölt egy államilag elismert komplex – középfokú B2-es szintű általános nyelvi - vagy azzal egyenértékű nyelvvizsgálattal rendelkezik. Kivételt képez, ha valaki nem magyar nyelven tett érettségi vizsgát vagy szerzett mester (MA, MSc) diplomát.

Komplex vizsga

A komplex vizsga nyilvános, bizottság előtt történik. A bizottság legalább három tagból áll. A bizottsági tagok legalább egyharmada nem áll foglalkoztatásra irányuló jogviszonyban az Egyetemmel. A bizottság elnöke egyetemi tanár, habilitált egyetemi docens, habilitált főiskolai tanár, professor emeritus vagy a Magyar Tudományos Akadémia doktora címmel rendelkező oktató, kutató. A bizottság valamennyi tagja tudományos fokozattal rendelkezik. A bizottságnak nem tagja a doktori hallgató témavezetője, de a vizsgaeredmény kialakítását véleményével segítheti. Véleményét írásban a komplex vizsga előtt átadhatja a bizottságnak, személyesen jelen lehet a vizsgán. A két vizsgarész pontozása külön-külön, 1-10 skálán történik. Vizsgarész akkor sikeres, ha a vizsgázó az elérhető pontok minimum 60%-át megkapta.

A vizsga két-két tételből álló elméleti és disszertációs részre tagolódik. A vizsgázó a tételek kidolgozásában és prezentálásában önállóan gondolkodó filozófus jelöltként tevékenykedik. Az első tételben saját filozófiatörténeti koncepcióját mutathatja be. Egy átfogó vázlat után indoklással kiemeli személyeket és korszakokat, amelyeket és akiket meghatározónak, jelentősnek tart, és róluk beszél. A komplex vizsga bibliográfiáját a hallgató témavezetőjével vagy az iskola vezetőjével megbeszélés alapján, legkésőbb a második szemeszter végéig összeállítja, és az iskolavezető aláírásával ellátva elektronikus formában leadja a doktori iskola titkárságán. A vizsga előtt egy hónappal a hallgató maga gondoskodik arról, hogy a vizsga bibliográfiája eljusson elektronikus úton a vizsgabizottság tagjaihoz. Az alábbi vizsgakövetelmény a közvetlenül komplex vizsgára jelentkezők számára is érvényes, azzal a különbséggel, hogy a jelentkező maga állíthatja össze a megadott témakörben a bibliográfiát, és azt a jelentkezésével együtt adja le.

Elméleti rész

Filozófiatörténet

A filozófia története a Szókratész előtti filozófusoktól napjainkig.

Saját értelmezésében vázolja a filozófia történetét, emeljen ki egy vagy több korszakot és/vagy filozófust, akiről részletesen beszélni kíván.

Szisztematikus filozófia

A hallgató kiválaszt egy filozófiai ágat (pl. metafizika, ismeretelmélet, etika, tudományfilozófia, társadalomfilozófia és így tovább), vagy egyetlen szerzőt (Arisztotelész, Kant, Hegel, stb.).

Célszerű azt a területet vagy azt a filozófust választani, amelyről vagy akinek munkásságáról disszertációját írja. A választott terület jellemzőinek, összefüggéseinek, jelenlegi szakirodalmának, fejleményeinek ismertetése, vagy a választott szerző munkásságának, a rá vonatkozó kortárs szakirodalomnak és a kutatási eredményeknek az ismertetése.

Disszertációs rész

A disszertáció témája

A témaválasztás indoklása. A témára vonatkozó kortárs szakirodalom ismertetése, értékelése, állásfoglalás.

Az eddigi munka bemutatása

Az eddigi munka, az elért eredmények ismertetése. A disszertáció újdonsága az adott témával kapcsolatos eddigi kutatásokhoz képest.

A dolgozat benyújtásának feltételei, tartalmi, formai, terjedelmi követelményei
A dolgozat a témavezető egyetértésével nyújtható be. A témavezető nyilatkozik, hogy a dolgozatot elfogadta, és beadható. A dolgozat tartalmi, formai és terjedelmi adottságait a témavezetővel egyeztetve kell kialakítani. A doktori iskola nem állapít meg egységes tartalmi, formai és terjedelmi követelményrendszert a doktori dolgozat vonatkozásában. A dolgozatot elektronikus és nyomtatott formában is be kell adni, két nyomtatott példányt kell leadni. A dolgozat nyelve lehet magyar, angol, német vagy francia. A disszertáció a leadás után nyilvános, az iskola titkárságán megtekinthető.

Bíráló bizottság

Az egyetemi és a kari szabályozásnak megfelelően: legalább öt fő, tudományos fokozattal rendelkezik. Az elnök egyetemi tanár, a PTE alkalmazásában. A bizottság tagja a két bíráló (egyikük nem PTE alkalmazott) és két további személy, akik közül egyik nem PTE alkalmazott.

Pontozás

A pontozás 1-5 skálán történik.

Önköltséges képzés díja

A képzés díját külön szabályzat határozza meg.

5. Modulok és tantárgyak

A doktori képzés adott szemeszterben meghirdetett kurzusai a félév elején kerülnek a szokásos módon meghirdetésre.

1. Képzési rész 1.-4. félév

Képzési modul: félévenként egy (30 tanegység) kurzus teljesítése az iskola kínálatából (4x30=120 tanegység)

Összesen (1. rész): 120 tanegység

2. Kutatási és disszertáció-írási rész, 5.-8. félév

Kutatási modul a témavezetővel és disszertáció írás, félévenként 30 tanegység (4x30=120 tanegység)

Összesen (2. rész): 120 tanegység

Összesen (teljes képzés): 240 tanegység

6. Belépési feltételek

A PhD képzés évenkénti indításáról az érdeklődők az országos egyetemi-főiskolai felvételi tájékoztató útján szerezhethetnek tudomást.

A felvétel feltételei:

egyetemi (MA szintű) diploma sikeres felvételi

A felvételi beszélgetésen a jelentkező motivációját és kutatási elgondolásait ismerteti. Nem filozófia szakos diplomával rendelkezők tetszőlegesen kiválasztott egy-egy Platón, Arisztotelész és Kant szöveg elolvasásáról tesznek tanúbizonyosságot, és e három gondolkodó munkásságát képesek összefoglalóan, a filozófiatörténetben betöltött helyük bemutatásával ismertetni.

A felvételi kérelemhez csatolandó okmányok

a Filozófia Doktori Iskola szakbizottsághoz címzett kérvény személyi adatlap (beszerezhető a doktori iskola titkárságán) igazolás a befizetett felvételi díjról szakmai önéletrajz

publikációs jegyzék (amennyiben van publikáció)
oklevélmásolat(ok)
nyelvvizsga igazoló dokumentum másolata
a tervezett kutatási téma leírása (maximum 2 oldal)

A felvételi bizottságot a Tudományterületi doktori tanács jelöli ki, tagja a tudományterületi doktori tanácsba a DOK által delegált doktorandusz képviselő vagy az általa kijelölt doktorandusz.

7. A képzés és kutatás minőségbiztosítási elvei

A minőségbiztosítási elvek követik a MAB előírását és a Pécsi Tudományegyetem Doktori Tanácsának minőségbiztosítási elveit és módszerét. Az Iskola tevékenységét az Egyetemi Doktori Tanács folyamatosan figyelemmel kíséri. A Doktori Tanács felhasználja a doktorjelöltek és a közelmúltban fokozatot szerzettek véleményét, szükség esetén külső szakértőt kér föl. Az Egyetemi Doktori Tanács évente jelentést készít a Pécsi Tudományegyetem Szenátusa részére az Iskola működéséről, és ennek egy példányát az egyetem rektora a Szenátus állásfoglalásával együtt megküldi a MAB-nak.